

ו' סיון תשפ"ו 22-21 במאי 2026

בּוֹאוּ נְדַבֵּר עַל זֶה

התורה מלמדת אותנו שחג השבועות הוא חג תחילת הקציר (שמות כג:טז; ויקרא כג:י). התלמוד מלמד ששבועות הוא היום שבו הקב"ה נתן לנו את התורה בהר סיני (בבלי פסחים סח ע"ב).

בקהילות רבות נהוג ללמוד תורה בליל החג, ויש שאף נשארים ערים כל הלילה! המנהג הזה נקרא "תיקון ליל שבועות". בקהילות מסוימות, קוראים סדר לימוד מיוחד הכולל קטעים נבחרים מכל חלקי התורה והמדרש, ובקהילות אחרות לומדים ביחד נושאים שונים ומגוונים.

בבוקר חג השבועות, אנחנו משחזרים את החוויה של בני ישראל בהר סיני. אנחנו קוראים בתורה מתוך פרשת יתרו שמספרת על מתן תורה. ככה אנחנו מקבלים את התורה מחדש בכל שנה ושנה.

איך מתכוננים לחוויה העוצמתית הזאת?

אור החיים שמות פרק יט

שְׁלֹשָׁה עִנְיָנִים הֵם עִקְּרֵי הַהֲכָנָה לְקַבָּלַת הַתּוֹרָה... הָרִאשׁוֹן הוּא הִתְגַּבְּרוּת וְהִתְעַצְּמוּת [מאמץ] בְּעֵסֶק הַתּוֹרָה... וְתִרְאֶה כִּי לֹא תֻשַּׂג הַהַשָּׂגָה אֶלָּא בְּהִתְעַצְּמוּת [במאמץ] גָּדוֹל.

רבי חיים בן עטר (מחבר ה"אור החיים") מסביר שהדבר הראשון שצריך לעשות כדי להתכונן לקבלת התורה הוא... ללמוד תורה!

- למה לימוד תורה הוא הדרך הכי טובה להתכונן לקבלת התורה?
- איך המנהג להישאר ערים כל הלילה וללמוד, רגע לפני שקוראים את מעמד הר סיני בבוקר, עוזר לנו ליישם את הרעיון של ה"אור החיים"?

• מִדְרָשׁ •

לְמָה התורה דומה?

דברים רבה ז:ג

רַבָּנָן אָמְרֵי בַּחֲמִשָּׁה דְּבָרִים נִמְשְׁלָה הַתּוֹרָה: בְּמַיִם, וּבְיַיִן, וּבִדְבַשׁ, וּבְחָלָב, וּבְשֶׁמֶן.

מַיִם - ישעיהו נה:א
יַיִן - משלי ט:ה
דְּבַשׁ וְחָלָב - שיר השירים ד:יא
שֶׁמֶן - שיר השירים א:ג

חז"ל מצאו פסוקים בכל התנ"ך שמדברים על חמישה סוגי משקאות ונוזלים. הם שמו לב שכל פסוק כזה יכול ללמד אותנו משהו חשוב גם על התורה!

- למה להשוות את התורה לדברים אחרים? מה חז"ל מנסים ללמוד או ללמד אותנו על התורה דרך ההשוואות האלה? למה כל כך חשוב להם לשאול "לְמָה התורה דומה"?

המשך המדרש מונה כמה דרכים שבהן שמן זית והתורה דומים זה לזה. הנה שלוש מהן:

1. מַה הַשֶּׁמֶן הַזֶּה תְּחִלָּתוֹ מַר וְסוֹפוֹ מָתוֹק, כָּךְ הֵן דִּבְרֵי תוֹרָה, אָדָם מִצְטָעֵר בָּהֶן בַּתְּחִלָּה וְעוֹשֶׂה בָּהֶן אַחֲרִית טוֹבָה....

2. דָּבָר אַחֵר, מַה הַשֶּׁמֶן הַזֶּה חַיִּים לָעוֹלָם אַף דִּבְרֵי תוֹרָה חַיִּים לָעוֹלָם.

3. מַה הַשֶּׁמֶן הַזֶּה אוֹרָה לָעוֹלָם אַף דִּבְרֵי תוֹרָה אוֹרָה לָעוֹלָם.

- איך דברי תורה הופכים למתוקים יותר ככל שעובר הזמן? איך זה מתחבר לדברי ה"אור החיים" שקראנו בעמוד הקודם?
- איך התורה דומה למזון בריא ומזין? באיזה אופן התורה "נותנת חיים" לעולם? האם אתם יכולים לחשוב על יותר מדרך אחת?
- איזה מין אור התורה מביאה לעולם? מה ההבדל, לדעתכן, בין להביא לעולם חיים לבין להביא לעולם אור?

מדרש אחר מונה כמה דרכים שבהן המים והתורה דומים. הנה שלוש מהן:

שיר השירים רבה א:ב

1. מָה הַמַּיִם מְשִׁיבִין הַנֶּפֶשׁ... כָּךְ תּוֹרָה....

2. מָה הַמַּיִם מְטַהֲרִים אֶת הָאָדָם מִטֻּמְאָה... כָּךְ תּוֹרָה מְטַהֶרֶת הַטָּמֵא מִטֻּמְאָתוֹ....

3. וּמָה הַמַּיִם מַנִּיחִין מָקוֹם גָּבוֹהַּ וְהוֹלְכִים בְּמָקוֹם נָמוּךְ, כָּךְ תּוֹרָה מַנַּחַת מִי שֶׁדַּעְתּוֹ גְּבוֹהָה עָלָיו, וּמִדַּבֶּקֶת בְּמִי שֶׁדַּעְתּוֹ נְמוּכָה עָלָיו....

- ***נסו לאמן!*** כשאתם לומדים תורה, דמיינו שאתם הופכים להיות רעננים יותר, טהורים יותר וצנועים יותר. איך ההרגשה הזאת? איך לימוד תורה עוזר לכם להרגיש כל אחד מהדברים האלו?
- למה התורה דומה ליין, לדבש ולחלב? האם אתן יכולות לחשוב על הסברים מעניינים להשוואות הללו? מה משותף למאכלים האלו ולתורה?

מכון הדר ע"ר | חובבי ציון 25 ירושלים
mechonhadar.org.il | israel@hadar.org | 02-563-3782

כל הזכויות שמורות למכון הדר. ניתן להעתיק ולצלם למטרות לא מסחריות.

תוכן ועריכה: אפי אונטרמן, יצחק ברונשטיין, ג'רמי טאביק, איתן טוקר, שושי לוקשין, ציביה פרנק ויגודה, חנה קופץ, וג'ייסון רוגוף. עיצוב: ג'ן קלוב. איור: רבקה צינמן.

• מִשְׁנָה •

מוכנים להפוך לתלמידי ותלמידות חכמים? המשנה במסכת אבות מלמדת אותנו שהתורה "נקנית ב-48 דברים". כלומר, יש 48 מידות ותכונות שיכולות לעזור לנו להפוך את התורה לחלק מאיתנו. הנה כמה מהן:

מסכת אבות פרק ו משנה ו

- איך כל אחת מהתכונות האלו עוזרת לנו לקבל את התורה?
- איזו תכונה הכי מפתיעה אתכן? למה לדעתכן חז"ל חשבו שדווקא התכונה הזו כל כך חשובה כדי להצליח בלימוד?
- המשנה הזו מציבה לנו רף גבוה מאוד! בואו נהיה כנים: רוב האנשים לא ממש אוהבים שאומרים להם מה לעשות, ורובנו נהנים מאוד כשנותנים לנו כבוד. איזו מהתכונות הכי מאתגרת עבורכם ומה הכי קשה ליישם ביומיום? האם אתם מכירים אנשים בחיים שלכם (או דמויות מהסיפורים בתורה) שמצטיינים בתכונות האלו?
- מה יכול לעזור לנו לצמוח ולהשתפר בתחומים האלו?